

Doğma, canım-varlığım qədar
sevdiyim Azərbaycanımın
mənim qibləgahımdır

İbrahim

Qəzet 1921-ci
ildən çıxır

ŞƏRQ qapısı

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 13 (22.924)

21 yanvar 2018-ci il, bazar

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

Qiyməti 20 qəpik

Rəsmi xronika

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva yanvarın 20-də – Ümumxalq Hüzün Günündə Şəhidlər xiyabanında 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsini yad ediblər.

Qanlı Yanvar hadisələrindən 28 il keçir. 1990-cı il yanvarın 20-si Azərbaycanın müasir tarixinə ən faciəli günlərdən biri, eyni zamanda, xalqımızın qəhrəmanlıq səhifəsi kimi daxil olub, milli müstəqillik, azadlıq uğrunda mübarizəsinin və yenilməz iradəsinin rəmzinə çevrilib. Təpədən-dırnağa dək silahlanmış keçmiş Sovet ordusunun cəza tədbirlərinə məruz qalan xalqımız azadlıq əzmini itirməyib, əksinə, haqq səsinə daha ucadan bəyan edib. Düz 28 il əvvəl doğma yurdunun, xalqının azadlığını, şərəf və ləyaqətini hər şeydən uca tutan vətənpərvər Azərbaycan övladları həmin müdhiş gecədə canlarından keçərək şəhidlik zirvəsinə ucalıblar.

Dövlətimizin başçısı “Əbədi məşəl” abidəsinin önünə əklil qoyub.

Müdafiə Nazirliyinin əlahiddə nümunəvi hərbi orkestrinin ifasında Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səslənib.

Dövlət və hökumət rəsmiləri, respublikamızdakı dini icmaların başçıları, xarici ölkələrin Azərbaycandakı səfirləri, beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri də şəhidlərin əziz xatirəsini yad ediblər.

Naxçıvanda 20 Yanvar faciəsinin 28-ci ildönümü qeyd edilib

Naxçıvan Muxtar Respublikasında 20 Yanvar faciəsinin 28-ci ildönümü qeyd olunmuş, şəhər və rayonlardakı şəhidlər xiyabanlarını minlərlə insan ziyarət etmişdir. Yanvarın 20-də Naxçıvan Muxtar Res-

gecə Sovet ordusu tərəfindən Bakıda dinc əhaliyə qarşı dəhşətli qırğın törədildi. Faciə zamanı 147 Azərbaycan vətəndaşı şəhid olmuş, 744 nəfər yaralanmış və xəsarət almışdır. Xalqın müstəqillik arzusunun

20 Yanvar faciəsinin törədilməsində məqsəd bir tərəfdən xalqımızın gözünü qorxudaraq müstəqillik əzmini qırmaq idisə, digər tərəfdən də torpaqlarımızın ermənilər tərəfindən işğalına şərait yaratmaq idi. Er-

əvvəl isə ermənilər Səderəyə və muxtar respublikanın digər sərhəd kəndlərinə silahlı hücum etdilər.

1990-1993-cü illərdə ulu öndərin rəhbərliyi ilə Naxçıvan Muxtar Respubli-

publikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talıbov Naxçıvan şəhərindəki Şəhidlər Xiyabanına gəlmiş, “Ana abidəsi”nin önünə əklil qoymuş, şəhidlərin xatirəsinə ehtiramını bildirmişdir.

Sonra Dövlət Himni səslənmişdir.

Ali Məclisin Sədri şəhidlərin məzarlarını və 1918-1920-ci illərdə erməni daşnakları ilə mübarizədə Naxçıvanın köməyinə gələn qardaş Türk ordusunun şəhid olmuş əsgərlərinin xatirəsinə ucaldılmış abidəni ziyarət edərək tər güllər qoymuşdur.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin, Nazirlər Kabinetinin, nazirlik, komitə və digər mərkəzi təşkilatların, məhkəmə, hüquq-mühafizə orqanlarının, hərbi hissələrin, elm və təhsil müəssisələrinin, Naxçıvan Şəhər İcra Hakimiyyətinin, ictimai təşkilatların və yaradıcılıq birliklərinin, kütləvi informasiya vasitələrinin, mədəniyyət, səhiyyə və sağlamlıq müəssisələrinin kollektivləri, şəhər sakinləri şəhidlərin əziz xatirəsini ehtiramla yad etmişlər.

20 Yanvar faciəsi müstəqillik uğrunda mübarizə tariximizin ən şanlı səhifəsi, qürur və şərəf tariximizdir. Vətən naminə, müstəqillik naminə şəhid olanlar insan mənəviyyatının ən yüksək zirvəsinə ucalırlar. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev deyirdi ki, “20 Yanvar 1990-cı il Azərbaycanın tarixində ən faciəli gündür. Ancaq eyni zamanda o gecə, o gün Azərbaycan xalqı öz qəhrəmanlığını, rəşadətini və şəhidlik zirvəsinə qalxa bilməsini bütün dünyaya nümayiş etdirdi”.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən

bu böğmə məqsədlə törədilən cinayətə ilk dəfə ümummilli liderimiz Heydər Əliyev öz etirazını bildirmiş, Azərbaycanın Moskvadakı Daimi Nümayəndəliyinə gələrək bəyanatla çıxış etmiş, faciəni törədənləri kəskin ittiham edərək demişdir: **“Buraya ən əvvəl ona görə gəlmişəm ki, Azərbaycanın Moskvada kiçik parçası olan Daimi Nümayəndəliyində böyük itkilərə səbəb olmuş faciə ilə bağlı bütün Azərbaycan xalqına başsağlığı verim. İkinci tərəfdən, bu məsələyə öz münasibətimi bildirmək istəyirəm. Azərbaycanda baş vermiş hadisələri hüquqa, demokratiyaya, humanizmə və ölkəmizdə elan olunmuş hüquqi dövlət quruculuğu prinsiplərinə zidd hesab edirəm”.**

mənilərin faciədən bir neçə gün əvvəl Naxçıvan Muxtar Respublikasına hücumları bunu bir daha təsdiq edir. 1990-cı il yanvarın 18-də Kərki kəndi SSRİ Müdafiə Nazirliyinin 7-ci ordusunun köməyi ilə ermənilər tərəfindən işğal olundu. Muxtar respublikanın ərazi bütövlüyü və vətəndaşlarının həyatı təhlükə altında qaldığından, beynəlxalq Qars müqaviləsinin şərtləri kobud surətdə pozulduğundan Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikası Ali Soveti 1990-cı il yanvarın 19-da “Naxçıvan MSSR-də yaranmış ictimai-siyasi vəziyyəti haqqında” tarixi qərar qəbul etdi. Bu qərara əsasən Naxçıvan MSSR Sovet imperiyasının tərkibindən çıxdı. Yanvarın 20-də Bakıda qanlı hadisələrin törədilməsindən bir neçə saat

kası müdafiə olundu, bu qədim diyarın işğalının qarşısı alındı. Həmin dövrdə ümummilli liderimiz Naxçıvan Muxtar Respublikasında milli dövlətçiliyimizin və müstəqilliyimizin əsaslarını işləyib hazırladı. Uğrunda şəhidlər verdiyimiz üçrəngli bayrağımız ilk dəfə Naxçıvanda qaldırıldı, milli birliyimizin və həmrəyliyimizin əsası qoyuldu. Həmçinin ulu öndərin rəhbərliyi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisində 20 Yanvar faciəsinə ilk dəfə siyasi qiymət verildi.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin 1990-cı il 21 noyabr tarixli sessiyasında “1990-cı ilin yanvar ayında Bakı hadisələrinə siyasi qiymət verilməsi haqqında” Qərar, 1992-ci il yanvarın 13-də isə “1990-cı ilin yanvar ayında Bakı faciəsi ilə əlaqədar Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Rəyəsət Heyətinin bəyanatı” qəbul olundu. Həmin dövrdə ölkəmizə “rəhbərlik” edənlər isə xalqımıza qarşı törədilməyə qanlı cinayəti hər vaxtla gizlətməyə, təqsirkarların adlarının elan olunmasının, onların cəzalandırılmasının qarşısını almağa çalışdılar.

Lakin ümummilli liderimiz Heydər Əliyev xalqın təkidlə tələbi ilə ölkəmizdə yenidən siyasi hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra faciəyə dövlət səviyyəsində tam siyasi-hüquqi qiymət verildi. 1994-cü ilin fevral ayında keçirilən Milli Məclisin xüsusi sessiyasında 1990-cı il yanvarın 20-də günahsız insanların qəddarcasına qətlə yetirilməsi hərbi təcavüz və cinayət kimi qiymətləndirildi, bu barədə qərar qəbul olundu.

Ardı 2-ci səhifədə

Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda canlarını qurban verənlərin xatirəsi bu gün də yüksək tutulur. **“Ən ağır sınaqlara sinə gərmək əzmini bütün dünyaya nümayiş etdirən Azərbaycan övladları 1990-cı ilin yanvarın 20-də xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsinə parlaq səhifə yazdılar”**, – deyən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsinin əbədiləşdirilməsi, adlarının uca tutulması, o cümlədən onların ailələrinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsini daim diqqət mərkəzində saxlayır, bu istiqamətdə mühüm tədbirlər həyata keçirilir.

Müstəqil dövlətçilik ənənələrimizi bərpa etmək uğrunda aparılan mübarizənin mühüm mərhələsini təşkil edən 20 Yanvar faciəsi azadlığımızın rəmzi abidəsinə çevrilmişdir. Azərbaycan gəncliyi xoşbəxtlik ki, güclü ordusu və qətiyyətli LİDERi olan ölkədə yaşayır. Bu isə xalqımızın bir daha faciələrlə, soyqırımlarla sınağa çəkilməyəcəyinə tam təminat verir. İllər keçsə də, şəhidlərimizin qanının hədə axmadığını, o qanlar bahasına bugünkü azadlığımızın, müstəqilliyimizin, dövlət quruculuğumuzun, tərəqqimizin bünövrəsinin qoyulduğunu gələcək nəsillər böyük ehtiramla xatırlayacaqdır. Çünki ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin də dediyi kimi: **“Hər bir şəhid millətin mənəvi ucalığıdır. Şahidlik milləti yüksəldən, milləti millət edən amillərdən biridir”**.

Həmin gün saat 12⁰⁰-də şəhidlərin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilmişdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası
Ali Məclisinin mətbuat xidməti

20 Yanvar faciəsinin 28-ci ildönümündə muxtar respublikamızın bütün rayonlarında şəhidlərin əziz xatirəsi ehtiramla anılıb

Şərur rayonu

Zaman tarixin bizdən uzaqlaşdırdığı bir çox hadisələri xatirələrdən silir. Lakin keçdiyimiz yollarda elə anlar olur ki, onlar bütöv bir xalqın taleyi üçün böyük əhəmiyyət kəsb etdiyindən tarix onları uzaqlaşdıra bilmir. Zaman etibarilə bu hadisələrdən nə qədər çox uzaqlaşırıqsa, onların təkcə bu günümüzə yox, sabahımıza da təsirini daha aydın başa düşür və dərk edirik. 1990-cı il yanvar ayının 19-dan 20-nə keçən gecə Bakıda, ondan bir neçə saat əvvəl muxtar respublikamızın sərhəd kəndləri olan Kərkidə və Sədərəkədə baş verən qanlı hadisələr də heç zaman yaddaşlardan silinməyəcək, gənc nəsillərə örnək kimi xatırlanacaqdır.

Həmin hadisələrdən 28 il keçir. Lakin Azərbaycan xalqı insanlığa sığmayan bu ağır cinayətləri tarix boyu unutmayaacaq, kədərli, eyni zamanda məğrurluqla, qəhrəmanlıqla dolu olan Qanlı Yanvar kövrək xatirələrdə yaşayacaqdır.

Vətən məhəbbəti həmişə müqəddəs sayılmış, hər şeydən əziz tutulmuşdur. Vətənə məhəbbətin kökü isə torpaqdan başlanır. Bu yüksək və ülvi duyğu, güclü, təmiz, pak hiss həmin gün müstəqilliyə, azadlığa gedən yolumuzda hərbin gücü ilə sipər çəkmək istəyənlərə qarşı vətənpərvər oğullarımızın başladığı mübarizənin ana xəttini təşkil etdi.

Deyirlər, ulduzlar ömrünü başa

vurarkən öz axını ilə bir işıq, nur xətti bəxş edir səmaya. Həyatda da elə insanlar var ki, onların ömrü bir ulduzun sönməsinə bənzəyir. Ancaq fərq burasındadır ki, onlar öləndən sonra da özlərinə məxsus həyat dəst-xətti ilə qəlblərdə əbədi məhəbbət işığı yandırır. Məhərrəm Seyidov, Etibar Əhmədov, Mirhəşim Seyidov, Məmməd Məmmədov, ümumilikdə, azadlığımız, torpaqlarımızın müdafiəsi zamanı adlarını müqəddəs şəhidlik zirvəsinə həkk etmiş 75 şərurlu da ürəklərdə əbədi məhəbbət məşəli yandırmış, hər evdə, hər ailədə müqəddəs məbədə çevrilmişlər. Şərur şəhidlərindən 3-ü – Məhərrəm Seyidov, Səyavuş Həsənov

və Kərim Kərimov “Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı” fəxri adına layiq görülmüşlər.

Ümumiyyətlə, 1990-cı ilin 19-20 yanvarında baş verənləri yada salanda bir daha görürük ki, özünün əsl qüdrətini dərk etdi xalqımız. Həmin gün Şərurda ilk şəhid məzarları qazıldı. Bu məzarlarda torpaqlarımızın müdafiəsi zamanı qəhrəmancasına həlak olmuş və şəhidlik zirvəsinə yüksəlmiş şərurlular dəfn olundular.

Bu il yanvar ayının əvvəllərindən

başlayaraq rayonun idarə və təşkilatlarında anım tədbirləri keçirilib. Tədbirlərdə Qanlı Yanvara gedən yola bir daha nəzər salınıb, bu hadisələrin təşkilatçıları və törənmə səbəbləri barədə danışılıb, ədəbi kompozisiyalar nümayiş etdirilib, məktəblilər xalqımızın qəhrəmanlıq tarixini əks etdirən şeirləri bədii qiraət ediblər. Yanvarın 19-da ümumtəhsil məktəblərində bir dərs saati 20 Yanvar hadisələrinə həsr olunub.

Yanvarın 20-də isə rayon icti-

maiyyəti Qanlı Yanvar hadisələrində həlak olanların əziz xatirəsinə yad etmək üçün Şərur şəhərindəki Şəhidlər xiyabanına gəlmişdi. Müqəddəs ziyarətgahda şəhidlərin ruhuna dualar oxundu, onların xatirəsinə ucaldılmış abidə önünə tər qəranfillər qoyuldu. Sonra xiyabandakı bütün şəhid məzarları ziyarət edildi və onların üzərinə qırmızı qəranfillər düzüldü.

Həmin gün Azərbaycanın Milli qəhrəmanları Məhərrəm Seyidovun Şərur şəhərindəki, Səyavuş Həsənovun Yengicə kəndindəki büstləri, Kərim Kərimovun Qarahəsənli kəndindəki məzarı da ziyarət edildi, məzarların üzərinə gül dəstələri qoyuldu.

Ziyarətə gələnlərin hamısının fikri birmənalı idi: Bura bizim and yerimizdir, şəhidlər ölkəmizin ən ağır günlərində hünər və cəsarət zirvəsinə fəth ediblər. Onlar unudulmazdırlar, özləri də, əməlləri də qəlbimizdə yaşayır və yaşayacaqdır.

Yanvarın 20-də saat 12⁰⁰-də rayon ərazisində sükut dəqiqəsi oldu. Avtomobillər, lokomotivlər hərəkətsiz dayandı və səs siqnalları verildi.

Babək rayonu

Xalqımızın qan yaddaşına milli qürur tarixi kimi yazılan 20 Yanvar Babək rayon sakinlərinin də qəlbində daim yaşayır. Bu rayonun 45 qəhrəman övladı müstəqilliyimiz, suverenliyimiz, torpaqlarımızın ərazi bütövlüyü uğrunda şəhidlik zirvəsinə ucalıb. Onların əziz xatirəsi dövlətimiz tərəfindən hər zaman uca tutulur, şəhid ailələrinə hərtərəfli dövlət qayğısı göstərilir. Çünki onlar canlarını bizim bugünkü müstəqilliyimiz, azadlığımız yolunda qurban veriblər, ərazi bütövlüyümüzü hər şeydən üstün tutublar.

Yanvarın 20-də rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri Babək qəsəbəsinin mərkəzində şəhidlərin xatirəsinə ucaldılmış abidə kompleksinin qarşısına gələrək bu Vətən övladlarının ölməz xatirəsinə ehtiramlarını bildirişlər, abidə önünə gül-çiçək düzüblər.

Mərasim iştirakçılarından rayon sakini Razi Adıgözəlov bizimlə söhbət zamanı bildirdi ki, 20 Yanvar xalqımızın öz azadlığı, müstəqilliyi uğrunda mübarizəsinin başlanğıcı idi. Bu azadlığı yerində boğmaq istəyən Sovet imperiyası öz

istəyinə nail ola bilmədi. Doğrudur, bu yolda mərd, Vətəninə sevən övladlarımız şəhid olsalar da, xalqımızın özünə inamı, azadlıq sevgisi hər şeyə qalib gəldi. Nəticədə, ötən əsrin sonlarında Azərbaycan ikinci dəfə öz müstəqilliyinə qovuşdu. Beləliklə, 20 Yanvar Azərbaycan xalqının özünə inam, milli birlik və sınaq günü oldu. İndi bu faciənin üstündən 28 il ötsə də, müstəqilliyi qanları bahasına qazanmış Vətənin qəhrəman övladlarının xatirəsi hər kəsin qəlbində böyük bir iz buraxıb.

əl çəkməmişik. Xalqımızın tarix boyu öz azadlığı uğrunda apardığı mübarizənin nəticəsidir ki, Şərqdə ilk dəfə müstəqil respublika Azərbaycanda qurulub. 20 Yanvar faciəsi isə müstəqilliyimizin bərpası yolunda qarşılaşdığımız milli qəhrəmanlıq salnaməsi idi. Qurbanlar bahasına olsa da, xalqımız öz azadlığı uğrunda mübarizəsini əzmlə davam etdirdi. Bu azadlıq mücadiləsində bəbəklilər də fəal iştirak edib, şəhidlər verib. Onları həmişə böyük qürur hissi ilə xatırlayırıq.

Ordubad rayonu

Milli müstəqilliyimiz və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda 42 şəhid verən Ordubad rayonunda da yanvarın 20-də faciənin ildönümü ilə bağlı anım mərasimi keçirilib. Rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri səhər saatlarından Ordubad şəhərindəki Şəhidlər xiyabanına gələrək şəhid məzarları üzərinə qəranfillər düzüb, Vətən övladlarının ruhuna dualar oxuyublar.

Mərasimdə rayon sakinləri ilə söhbətimiz zamanı bildirdilər ki, 20 Yanvar hadisələri xalqımızın milli azadlıq arzusuna qarşı həyata keçirilən ən böyük təcavüz faktı, eyni zamanda bir qəhrəmanlıq səhifəsidir. Bu, 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə Sovet imperiyasının törətdiyi ən böyük cinayət kimi tarix səhifələrinə yazıldı.

SSRİ rəhbərliyinin Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi bu qanlı cinayət xalq kütlələrini sıx birləşdirdi, onların mübarizliyini daha da artırdı. 20 Yanvar faciəsi yeni tariximizdə həm də bir qürur günü kimi iz qoydu. Bu hadisə günahsız insanların amansızcasına qətlə yetirilməsi ilə nəticələnsə də, öz azadlığına, müstəqilliyinə can atan Azərbaycan xalqının mübarizliyini, məğrurluğunu bir daha bütün dünyaya, o cümlədən ovaxtkı imperiya rəhbərliyinə aydın şəkildə nümayiş etdirdi.

Azərbaycan xalqına qarşı törədilmiş cinayət, tökülmiş nahaq qanlar, insanların vəhşicəsinə qətlə yetirilməsi xalqın müstəqillik uğrunda mübarizə əzmini qıra bilmədi. Həmin gecə Azərbaycan xalqı özünün yenilməzliyini, qəhrəmanlığını, Vətənə, torpağa sədaqətini, azadlıq uğrunda mübarizə əzmini bütün dünyaya bəyan etdi. Məhz bu əzmin, iradənin sayəsində xalqımız müqəddəs arzusuna çatdı, milli azadlığına qovuşdu. Azərbaycan müstəqil dövlət kimi dünya birliyinə daxil oldu. 28 ildir ki, həmin gün ölkəmizin hər yerində qeyd edilir, şəhidlərin xatirəsi böyük ehtiramla anılır.

Şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib

Şərəfli tariximizin qan yaddaşına yazılan 1990-cı ilin 20 Yanvar faciəsindən 28 il ötür. Bu faciə Azərbaycan xalqının iradəsini, milli azadlıq uğrunda mübarizə əzmini qıra bilmədi. Həmin müdhiş gecədə həlak olan Vətən oğulları xalqın

milli azadlığı, müstəqilliyi üçün yol açdılar, bugünkü müstəqil Azərbaycan dövlətinin tarixinə həmin faciəni xalqımızın şərəf və qəhrəmanlıq səhifəsi kimi yazdılar.

O gün Vətən yolunda öz canlarından keçən, şəhidlik kimi uca bir

zirvəni fəth edən, ölümsüzlüyə yüksələn Azərbaycanın oğul və qızlarının məzarları bu gün müqəddəs ünvanlar kimi xalqımızın ziyarət yerlərinə çevrilib.

28 ildir ki, şəhidlərimizin ruhuna hörmət əlaməti olaraq məzarları ziyarət edilir, onların keçdikləri şərəfli ömür yolunun yeniyetmə və gənclərimizə örnək olmasını bir daha xatırlatmaq üçün məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilir.

Hər il olduğu kimi, bu il də yanvarın 20-də saat 12⁰⁰-də Azərbaycanın bütün ərazilərində, o cümlədən Naxçıvan Muxtar Respublikasında da doğma yurdunun, xalqının azadlığı uğrunda şəhidlik

zirvəsinə ucalan Vətən övladlarının əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib, nəqliyyatın və piyadaların hərəkəti 1 dəqiqəlik dayandırılıb, avtomobillərdən səs siq-

nalları verilib. Həmin vaxt xətdə olan sərnişin qatarlarının da hərəkəti dayandırılaraq səs siqnalları verilib.

Xəbərlər şöbəsi

Hər il 20 Yanvar faciəsi ərəfəsində naxçıvanlıların daha çox üz tutduğu ünvanlardan biri də Naxçıvan şəhərində fəaliyyət göstərən Xatirə Muzeyidir.

Məlumat üçün bildirik ki, 1997-ci ildə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri cənab Vəlif Talibovun Sərəncamı ilə yaradılan, 500 eksponatla fəaliyyətə başlayan Şəhidlər Muzeyinin adı 8 avqust 2000-ci il tarixdə dəyişdirilərək "Xatirə Muzeyi" adlandırılıb. Hazırda burada 2000-ə yaxın eksponat var. Hər bir eksponat bizi keçmişə qaytarır. Ötən əsrin əvvəllərindən xalqımıza qarşı törədilən qanlı cinayətləri xatırladır. Bu hadisələri unutmamağı tələq edir. Eksponatlardan 400-ə yaxını ekspozisiyada sərgilənir. Muzeyin ekspozisiyasının qurulmasında xronoloji ardıcılıq əsas götürülüb. Bir-birinin davamı olan 1918-ci il 31 mart, 1990-cı il 20 Yanvar, 1992-ci il 26 fevral faciələri ilə bağlı ulu öndər Heydər Əliyevin imzaladığı sərəncamların surətləri qiymətli sənədlər kimi muzeydə özünə yer alıb. Bu sə-

Qəhrəmanlıq tariximizin saxlanacağı yeri:

1918-1920-ci illərdə Naxçıvanda ermənilərə qarşı döyüşməsi ilə bağlı yer alan məlumatlar öz zənginliyi ilə diqqəti cəlb edir. Bu eksponatlar bizim bir millət, iki dövlət olduğumuzun əyani sübutudur və torpaqlarımıza göz dikənlərə qarşı ən böyük cavabdır.

Muzeyin digər guşələrindən birində Şərqdə ilk demokratik respublikanın – Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin tarixini əks etdirən nümunələr var. Bu doğma torpağın

nədlər görkəmli dövlət xadiminin xalqımızın şərəfli tarixinə böyük ehtiramının ifadəsi kimi diqqəti çəkir.

Budur, ekspozisiyanın illəri əhatə edən guşəsi. Həyəcənsiz baxmaq olmur. Burada 1918-1920-ci illərdə erməni daşnakları tərəfindən Azərbaycan xalqının başına gətirilən faciələri əks etdirən material, fotosəkil və sənədləri görmək olar. Həmin illərdə erməni qəsbkarları hücum edərək yaşayış məntəqələrimizi soyur, talayı, əhalini isə xüsusi amansızlıqla öldürüblər. Ermənilər o dövrdə təkcə Bakı şəhərində 70 min insanı qətlə yetirmişdilər. Andranikin başçılıq etdiyi erməni quldur dəstələri Naxçıvana da hücum etmişdilər. Yaxı kəndi tamamilə yandırılmış, əhaliyə insanlığa sığmayan şəkildə divan tutulmuşdu. Ümumilikdə isə Naxçıvanda 73 min 727 nəfər qətlə yetirilmişdi.

Digər bir guşədə Türk ordusunun

parçalanmasının şahidi olan Türkmənçay, Gülüstən müqavilələrinin surətləri də muzeydə yer alıb. Doğma diyarımız Naxçıvanın taleyini həll edən 1921-ci il 16 mart tarixli Moskva, 1921-ci il 13 oktyabr tarixli Qars müqavilələrinin də surətləri muzeyin ekspozisiyasındadır.

Başqa bir guşədə Birinci və İkinci Dünya müharibələrində xalqımızın şücaətini özündə əks etdirən materiallar toplanılıb. İkinci Dünya müharibəsi illərində azərbaycanlılar hünər və qəhrəmanlıqlar göstərirlər. Bu müharibədə 700 mindən artıq azərbaycanlı qəhrəmanlıqla döyüşüb. 300 min soydaşımız həlak olub, 2000 döyüşçü medal və ordenlərlə təltif edilib. 130 azərbaycanlı Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adına layiq görülüb. Onlardan üçü Naxçıvan torpağının yetirməsidir. Muzeydə Qəzənfər Əkbərov, Abbas Quliyev və Nəcəfqulu Rəfiyevin öz doğma Vətənlərindən minlərlə kilometr uzaqda

göstərdikləri igidlikləri özündə əks etdirən sənədlər, fotosəkillər və digər materiallar var.

1948-1953-cü illərdə erməni daşnaklarının xalqımızın başına gətirdiyi müsibət tarixin təkrarı idi. O illərdə erməni qəsbkarlarının Azərbaycanın kəndlərində, rayonlarında törətdiyi qırğınların sayı-hesabı yox idi.

Ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində bu tarix yenidən təkrar olundu. Erməni daşnakları özlərinin mənfur arzularını bu dəfə də həyata keçirməyə çalışdılar. 1990-cı ilin yanvar ayında Sədəyəyə hücum keçdilər. Bu sərhəd bölgəsinə yüzlərlə azərbaycanlı yollandı. Bununla bağlı olan guşədə diqqəti çəkən bir fotosəkil həm təsirləndirici, həm də qürurlandırıcıdır. Bu, Sədəyədə könüllülərdən ibarət özünümüdafiə dəstəsinin fotosəkilidir. Həmin könüllülər torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda döyüş meydanına atılan igidlər idi.

Sədəyədə qanlı döyüşlər gedən müddətdə hamımızın "Qızıl ordu" kimi tanıdığımız ordunun cəlladları Bakıya hücum etdilər. İnsanlar onların qabağına əliyalın çıxdılar. Bakı qan dənizinə çevrildi. Lakin cəlladlar xalqımızın azadlıq arzusunun boğma bilmədilər. Gördülər ki, bu xalq öz tarixi keçmişinin varisidir. Hər bir qarış torpaq uğrunda canından keçməyə hazırdır.

Həmin vaxtdan başlayan elan olunmamış müharibə hələ də davam edir. Torpağımız uğrunda gedən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalanlar

xalqımızın övladlarıdır. Onların hər birinin keçdiyi yol bugünkü gənclik üçün bir örnəkdir. Çünki o yol ərazi bütövlüyümüzün və müstəqilliyimizin daha da möhkəmləndirilməsi uğrunda qət edilən yoldur. Bu yolda şəhidlik zirvəsinə ucalmaq müqəddəsliyə qovuşmaqdır. Xalqımız bu qəhrəman övladlarını unutmur, unutmayacaq da.

Bu döyüşlərdə Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adına layiq görülən 213 döyüşçüdən 8-i naxçıvanlıdır. Muzeydə həmin qəhrəmanlar haqqında ətraflı məlumat almaq olar.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədri 2014-cü il 19 dekabr tarixdə imzaladığı "Muzeylərlə əlaqələrin daha da gücləndirilməsi haqqında" Sərəncama əsasən muxtar respublikanın bütün idarə, müəssisə və təşkilatlarının kollektivləri muzeylərdə olurlar. Bəhs etdiyimiz Xatirə Muzeyində də şanlı tariximizin saxlanacağı yeri kimi buraya gələnlərə bu qəhrəman Vətən övladları haqqında ətraflı məlumat verilir.

Bu gün Xatirə Muzeyində açıq dərslərin keçilməsi diqqət mərkəzində saxlanılır. Yanvarın 18-də muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəbləri arasında yaradılan interaktiv əlaqədə məktəblilərə qəhrəmanlıq və qürur tariximiz olan 20 Yanvar faciəsi haqqında məlumat verilib. Vurğulanıb ki, 20 Yanvar faciəsi ərəfəsində Naxçıvan Muxtar Respublikasının sərhəd kəndləri də erməni silahlılarının işğalçı hücumlarına məruz qalıb. Hazırda muzeydə Bakıda və Naxçıvanda baş verən həmin hadisələri əks etdirən çoxsaylı eksponatlar vardır. Bununla yanaşı, bir sıra məqsədyönlü tədbirlər də həyata keçirilir, şagird və tələbələrin muzeyə ziyarəti təşkil edilir. Məqsəd isə ondan ibarətdir ki, bugünkü gənclik şərəfli tariximizə dərinləndirən bələd olsun, bu tarixlə qürur duyusun, Vətəni, dövləti, müstəqilliyimizə sadıq ruhda böyüsün.

Fatma BABAYEVA

Xəbərlər şöbəsi

ŞƏRQ qapısı

Baş redaktor:
MEHRİBAN SULTANOVA

Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan şəhəri, "Təbriz" küçəsi 1.

Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47

Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18

Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52

E-mail: serqqapisi@nakhchivan.az

Qeydiyyat №: 575

Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Nömrəyə məsul: Səbuhi Həsənov

Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və Əcəmi NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Tiraj: 1490. Sifariş № 71